

JAK

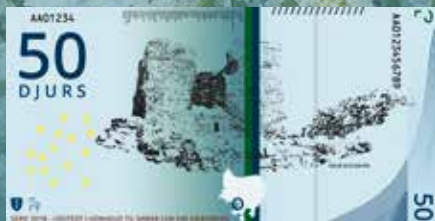
Jord Arbejde Kapital

Bladet

Økonomisk frigørelse

I mere end 85 år har JAK Danmark haft en vision for "at gennemføre folkets menneskelige og økonomiske frigørelse". Det er store visioner, men hvad ligger der bag begrebet "økonomisk frigørelse"? Se side 4.

Spekulation og den komplementære økonomi

På Djursland har en gruppe borgere over en fireårig periode forsøgt at indføre en lokalvaluta med den hensigt at skabe større dynamik lokalt. Se side 8.

Biodynamiker forbedrer sandjord

Skånsom jordbehandling, biodynamisk kompost, kløvergræsudlæg og rotationsgræsning giver nyt liv i sandjord. Se side 18.

JAK *Bladet*

Medlemsblad for JAK Danmark

Henvendelse til Landsforeningen:

Lis Poulsen, sekretær
Husumvej 5, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: landsforeningen@jak.dk

Ansvarshavende redaktør:

Lis Poulsen

Redaktionsudvalg:

Lis Poulsen. Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk
Uffe Madsen. Tlf. 40 36 31 75
E-mail: UffeMadsen@mail.tele.dk
Niels Erik Bach Boesen. Tlf. 20 23 63 47
E-mail: neb@bachboesen.dk
Martha Petersen. Tlf. 86 81 16 11
E-mail: mmp@folkesparekassen.dk
Eloneh Gaia Klit Malm. Tlf. 20 58 50 24
E-mail: klitmalm@yahoo.dk
Jens Thordal-Christensen. Tlf. 20 44 88 72
E-mail: kunst@jens-thordal.dk

Landsforeningens ledelse:

Eloneh Gaia Klit Malm, formand
Valmuevej 4, 8362 Hinnerup
Tlf. 20 58 50 24
E-mail: klitmalm@yahoo.dk

Kurt Poulsen, næstformand
Husumvej 5, 8600 Silkeborg
Tlf. 22 38 16 35
E-mail: kurtpoulsen47@gmail.com

Jens Thordal-Christensen
Vestergade 12, 8444 Balle
Tlf. 20 44 88 72
E-mail: kunst@jens-thordal.dk

Bo Lindh Nielsen
Mølholtvej 102, 9300 Sæby
Tlf. 26 44 70 24
E-mail: bonielsen@jak.dk

Suppleanter:
Karl Henning Mikkelsen
Nordlundvej 105, 7330 Brande

Erik Boesen
Havreballevej 3, Hem, 8660 Skanderborg

Udpeget af pengeinstitutterne:
Jesper Mørkenborg, Folkesparekassen

I N D H O L D

- 3** Det vi ikke bryder os om
Af Eloneh Gaia Klit Malm
- 4** Økonomisk frigørelse
Af Uffe Madsen
- 6** Hvad er Bitcoin – og hvor højt kan prisen stige?
Af Ulrik Marschall
- 8** Spekulation og den komplementære økonomi
Af Jens Thordal-Christensen
- 10** Nationalbanken vil hellere være bank for bankerne
end sikre demokratisk kontrol med betalings-
systemet og pengepolitikken
Af Tune Revsgaard Nielsen
- 11** Tulipaner som spekulationsobjekt
Af Uffe Madsen
- 12** Skattely ødelægger den lokale sammenhængskraft
Af Peter Marstrand Jørgensen
- 14** JAK Danmark har afholdt årsmøde
- 15** Årsregnskab JAK Danmark
- 16** Bestyrelsens beretning for 2017
- 17** Biodynamiker forbedrer sandjord
Af Karl Henning Mikkelsen
- 19** Finanstilsynet advarer:
Ikke holdbart at forgylde bankaktionærer
- 20** Garantinformation Folkesparekassen
- 25** Vil du donere dine årskroner til Grobund?

Nr. 3 udkommer primo juli 2018
Deadline 15. maj 2018

Eftertryk velkommen
ved kildeangivelse.
Indholdet i de enkelte artikler
udtrykker ikke nødvendigvis
Landsforeningen JAKs
holdning.

Henvendelse ang. medlemskab,
abonnement, artikler og annoncer:

Redaktør
Lis Poulsen, Husumvej 5,
8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

Det vi ikke bryder os om

Af Eloneh Gaia Klit Malm, formand for JAK Danmark

Der er mange ting i denne verden, der ikke er, som jeg synes de bør være - og som jeg i et eller andet omfang føler trang til at dømme.

Jeg kan mærke, at i det øjeblik tanken om at noget er for galt irriterer mig, bekymrer

mig, gør mig vred eller endda gør mig bange, reagerer min krop. Det mærkes fysisk som en blanding af anspændthed og holden vejret. Af erfaring ved jeg, at hverken mit ubehag eller fordømmende tanker hjælper på situationen. Som regel optrapper det blot den ubehagelige følelse eller situationen.

Inspireret af gode mennesker på JAK Danmarks årsmøde i marts erkender jeg, at det at rumme, acceptere og i sidste ende have kærlighed for det uønskede, er min vej.

Lige nu er der ganske meget fordømmelse og vrede i verden. Det ville være dejligt, om vi kunne blive den

kvit og leve i fordragelighed, i balance. Det kræver bare, at alle stopper med at fordømme og hade hinanden.

Jeg er selvfølgelig godt klar over, at det ikke er så let, som det lyder, så det eneste vi kan gøre er, at gå vejen selv og sagt med en meget anvendt sætning, "være den forandring vi ønsker".

Min og andres utålmodighed er stor; nu må verden da snart blive synligt bedre, i stedet for bare at blive mere kaotisk.

Heldigvis er der rigtig mange grupper, foreninger, enkeltpersoner der tager fat, bygger op og er innovative, lige der hvor de er. Det er begyndt at gå hurtigt. Du kan se det i vores artikler, i dit eget lokalområde eller ude i verden. Græsrodderne bliver tydeligere, dygtigere og sætter selv dagsordenen, i stedet for at vente på at ændringer iværksættes ovenfra.

Du kan også gøre en forskel, lige der hvor du er.

HVAAAAD ... er jeg ikke medlem af JAK?

I JAK Danmarks bestyrelse er vi flere gange stødt på folk, der tror de er medlem af og støtter foreningen, fordi de får JAK Bladet. Så derfor kan vi lige præcisere:

Udover medlemmer af JAK Danmark så modtager alle Folkesparekassens garant JAK Bladet. Hvis du som garant i Folkesparekassen modtager JAK Bladet betyder det ikke nødvendigvis, at du er medlem af JAK Danmark. Hvis du ønsker at være medlem og støtte arbejdet i foreningen skal du tegnes som medlem. Det kan ske ved mail til landsforeningen@jak.dk.

På bagsiden af bladet lige over dit navn står et nummer, begynder det med 1xxxxxx er du medlem af JAK Danmark, begynder det med 2xxxxxx får du bladet som garant i Folkesparekassen. Er du i tvivl om du er medlem, så er du meget velkommen til at kontakte os.

Et medlemskab koster 400 kr. om året (studerende og pensionister 225 kr.).

FØLG JAK DANMARK PÅ:

Facebook: [jakdanmark](https://www.facebook.com/jakdanmark)

web: www.jakdanmark.dk JAKs nyhedsbrev

Økonomisk frigørelse

I mere end 85 år har JAK Danmark haft en vision for "at gennemføre folkets menneskelige og økonomiske frigørelse". Det er store visioner, men hvad ligger der bag begrebet "økonomisk frigørelse"?

Af Uffe Madsen

>>

I takt med den stigende digitalisering af vores omsætningsmidler, er pengeudstedelsen overgået fra Nationalbanken til de private banker, som i dag står for udstedelse af omkring 95 % af vores penge. Det er en uheldig udvikling, idet udstedelsen af samfundets betalingsmidler dermed er lagt i hænderne på institutioner, som har til formål at maksimere deres indtjening til glæde for aktionærerne i stedet for at være et nyttigt samfundsorgan.

At frigøre sig økonomisk må være en situation, hvor den enkelte selv er herre over sin økonomi. Det er ikke nødvendigvis et spørgsmål om at have mange penge og stor formue – det er vel noget med at have tilstrækkeligt til at leve det liv, som man ønsker ud fra de givne forudsætninger? At påtage sig økonomiske forpligtelser i form af gæld er ikke nødvendigvis en hindring for at være økonomisk fri, bare der er tilsvarende værdier bag gælden, og at der er en tilstrækkelig indtjening, som kan afvikle gælden.

Om indtægten er stor eller lille er ikke et spørgsmål, som JAK forholder sig til, bare der ligger en arbejdsindsats bag indtjeningen, idet en arbejdsindsats på én eller anden måde vil bidrage til samfundets samlede økonomi. Modsat forholder det sig med indtjening, som hidrører fra renter og spekulation, som ikke på nogen måde beriger samfundet økonomisk, men alene er et middel til at flytte penge og kapital fra de laveste indkomstgrupper til de grupper, der i forvejen har de største indtægter og formuer.

Siden 1931 har JAK agiteret for et rentefrit og spekulationsfrit samfund, hvor der ikke er mulighed for at modtage indtægt i form af afkast på penge og formue – det kan også defineres som at tjene penge på penge. Ifølge JAK skal penge alene fungere som et omsætningsmiddel til brug for køb og salg af varer og tjenesteydelser, og ikke anvendes som spekulationsmiddel. Derfor skal der ikke være en pris på penge (det vil sige rente), og samfundet har til opgave at udstede tilstrækkeligt med penge for at gøre den ønskede omsætning af varer og tjenester mulig. Opgaven med udstedelsen af penge skal efter JAKs opfattelse ligge hos en Samfundsbank, som er demokratisk styret.

Over de seneste år har vi set en faldende rente, som i dag ligger omkring 0 % for de korte penge og dermed kan man spørge, om JAKs vision om et rentefrit samfund er opnået? Det må man vel konstatere – i hvert fald på den korte bane

– men samtidig skal vi være opmærksomme på, at den nuværende rente er holdt kunstigt nede, og at det kun er et spørgsmål om tid, før den igen begynder at stige.

Ønsket om en central udstedelse af samfundets penge er dog længere borte i dag end nogensinde før. I takt med den stigende digitalisering af vores omsætningsmidler, er pengeudstedelsen overgået fra Nationalbanken til de private banker, som i dag står for udstedelse af omkring 95 % af vores penge. Det er en uheldig udvikling, idet udstedelsen af samfundets betalingsmidler dermed er lagt i hænderne på institutioner, som har til formål at maksimere deres indtjening til glæde for aktionærerne i stedet for at være et nyttigt samfundsorgan. På dette punkt er der i dag langt til JAKs vision om Samfundsbanken.

Som følge af politiske beslutninger om at sætte gang i økonomien efter finanskrisen i 2008, er der i dag stor pengerigelighed i vores samfund. Der er langt flere penge til rådighed, end der reelt er behov for, og penge har det med at flytte derhen, hvor afkastet er størst. Det er ikke på konti i banker, hvor der ikke længere betales renter. Derimod er der stigende kapitalplacering i aktier, og det medfører naturligvis stigende kurser, men også ejendomsmarkedet har tiltrukket kapital med stærkt stigende ejendomspriser til følge. Det er netop denne uheldige udvikling, som i værste fald resulterer i prisbobler, som JAK vil undgå gennem en central pengestyring fra Samfundsbanken.

Fortjeneste i form af spekulation er ifølge JAK ikke acceptabelt, idet det giver arbejdsfrie indtægter, og medvirker til at centralisere kapitalen på stadig færre hænder. Dette har den ansete franske økonom Thomas Piketty dokumenteret på overbevisende måde i hans værk "Capital in the Twenty-First Century".

Begrebet økonomisk spekulation spænder dog bredt, og i realiteten har samfundsudviklingen

En vurdering af økonomisk spekulation viser, at begrebet ikke kan karakteriseres som sort eller hvidt – der er store gråzoner. Når for eksempel en familie køber en bolig til eget brug, og boligen efter nogle år er steget i værdi, kan det så betragtes som spekulation, når den sælges med fortjeneste?

gjort os til spekulanter alle sammen. Måske spekulerer vi ikke for egne penge, men i form af for eksempel pensionsopsparing og livsforsikringer er vi en del af den kollektive spekulation, idet midlerne placeres til højeste afkast i aktier og obligationer m.v. og indgår dermed i spekulationen.

En aktiekøber investerer i den pågældende aktie i en forventning om, at den med tiden stiger i værdi og kan sælge den videre med fortjeneste. Og en ejendomsinvestor køber ligeledes en ejendom for at opnå en indtjening dels ved udlejning og dels ved videresalg, når prisen er steget. Men for begge gælder det, at forventningerne kan slå fejl, og at markedet udvikler sig negativt med tab til følge.

En vurdering af økonomisk spekulation viser, at begrebet ikke kan karakteriseres som sort eller hvidt – der er store gråzoner. Når for eksempel en familie køber en bolig til eget brug, og boligen efter nogle år er steget i værdi, kan det så betragtes som spekulation, når den sælges med

fortjeneste? Og hvad med den virksomhed, som sælger varer til udlandet i for eksempel amerikanske dollars, og for at undgå en kursrisiko, indgår en terminsforretning. Er det valutaspekulation?

Det, som kendetegner spekulation er, at der ikke opstår værdier i forbindelse med aktiviteten. Hver gang, der er en fortjeneste på en spekulativ investering, er der et tilsvarende tab. Når der er pengeligelighed, vil der være en stigende trend i værdierne, og når pengeligeligheden ophører, vil værdierne falde igen – ofte i form af økonomiske bobler, som brister, og som skaber ubalance i samfundet.

JAKs vision om et rentefrit og spekulationsfrit samfund er langt fra opfyldt, selv om vi i dag har en rente tæt på 0 %. Samtidig må vi også erkende, at det samfund, som vi har i dag, har udviklet sig markant siden visionen blev defineret, og derfor har vi et behov for at diskutere begreberne og forholde os til den verden, som vi befinder os i her i 2018.

Hvad er Bitcoin – og hvor højt kan prisen stige?

Af Ulrik Marschall, kommunikationschef Mybanker

Der tales og skrives meget om Bitcoins i denne tid. De fleste taler om værdien af Bitcoins og lidt færre beskæftiger sig med, hvad Bitcoins er. Bitcoin er især historien om to ting. Dels historien om tilliden til den mest populære digitale crypto-valuta, og dels historien om udviklingen af blockchain, som er den teknologi, som Bitcoin benytter.

Gennem mange hundrede år har vi været vant til at bruge fysiske valutaer til at handle med. Styrken ved at bruge disse valutaer har blandt andet været, at et eller flere lande har understøttet pågældende valutas værdi. Som forbruger har man en høj grad af sikkerhed for at værdien af en valuta, hvis det understøttende land også har en stabil økonomi. Sådan gælder det ikke med Bitcoins. Bitcoin er en virtuel valuta, der ikke bliver understøttet af nationer eller banker. Bitcoins bliver understøttet af den efterspørgsel, som er på valutaen, og efterspørgslen bliver i høj grad styret af tilliden til valutaen.

Bitcoins bygger på blockchain-teknologi, som i princippet er en elektronisk liste over transaktioner der offentliggøres hele tiden og meget bredt. Listen kan minde om en avis. Hvis du skriver noget i Berlingske om mandagen, er der ikke nogen der om tirsdagen med rimelighed kan hævde, at de er først med noget der allerede stod i avisen mandag. På samme måde

med Blockchain – det er en elektronisk liste over transaktioner, og hvis der i listen står, at person A har købt aktiv X, kan person B ikke senere påstå, at han købte aktiv X før A. Han kan naturligvis købe aktiv X af A, men han kan ikke hævde, ikke at vide at aktiv X er ejet af A.

Da guld var grundlaget for økonomien

Ideen i en valuta er, at der er en begrænset mængde, og at folk derfor knytter en værdi til den. Tidligere har guld været grundlaget for forskellige valutaer f.eks. amerikanske dollar (USD). Guld er der som bekendt en begrænset mængde af. Der bliver hele tiden fundet guld, men det er dyrt at udvinde et kilo guld, og derfor kan et kilo guld også være dyrt som valuta, uanset at den "industrielle" værdi af guld er begrænset. Hvis der pludselig blev fundet enorme mængder af guld ville værdien forsvinde, og det ville værdien af den valuta, som var bygget på guld, også.

Problemet med guld som grundlag for valuta var, at økonomierne voksede hurtigere end mængden af guld. Det betød, at prisen på guld steg, og når guld er valuta, betyder det at prisen på alt andet falder målt i guld. Det giver deflation, og det giver problemer for den underliggende økonomi, fordi ingen bruger penge (guld), alt er jo alligevel billigere i morgen.

Begrænset tilgang af Bitcoins

På samme måde gælder det også for Bitcoins. Den eller de personer, der skabte Bitcoins i 2009, sørgede for ikke at "oversvømme" markedet med Bitcoins fra starten af, da det ville forringe deres værdi. Faktisk lavede man en øvre grænse for, hvor mange Bitcoins der kan udstedes. Denne ramme ligger på 21 millioner, og den er planlagt til at blive nået i år 2150. Frem til dette år vil nye Bitcoins opstå ved, at

store fald i starten af 2018, kan man hurtigt få den tanke, at der er tale om en spekulativ boble. Historisk har der været mange bobler, men Bitcoin hører klart til i den mere ekstreme ende. Det historiske eksempel, der måske passer bedst som sammenligning – selvom det ligger en del år tilbage i tiden – er den store "Tulipmania" fra 1637, der er den første registrerede finansielle boble. Når man sammenligner Tulipmania med Bitcoin, er det interessant, at tulipanboblen gik

helt amok, da hollænderne introducerede futures på tulipaner. Det vil sige, at folk ikke behøvede at handle med de rigtige blomster, men kun med kontrakter om fremtidige handler med blomsterne. Dette forårsagede en eksplosion i volumen og pris, og fik alle til at blive "suget ind", da ingen ønskede at gå glip af den ekstreme rigdom, som alle deres naboer oplevede.

Bitcoin futures

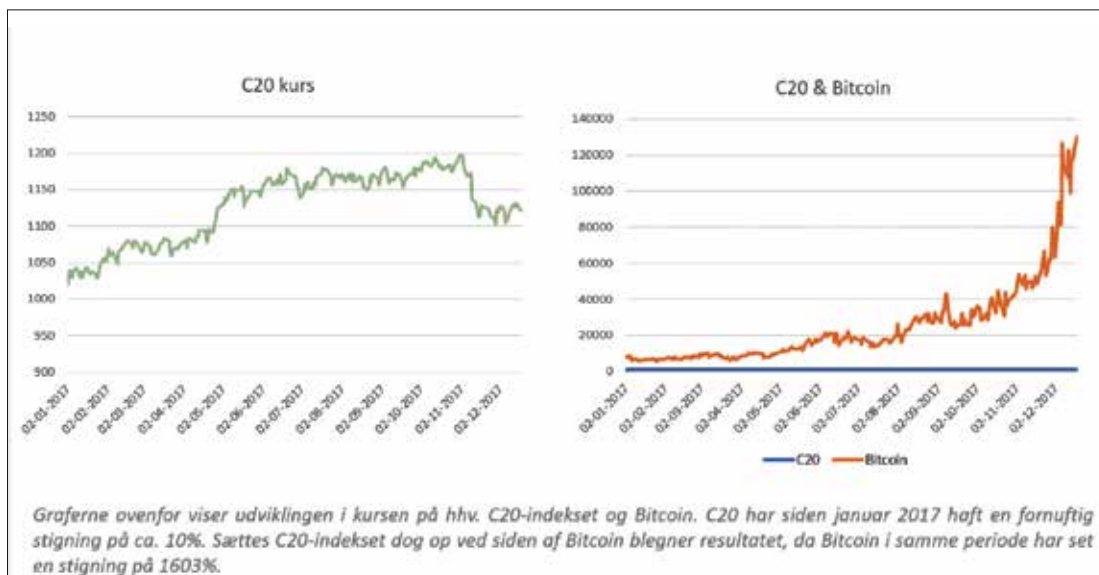
I dette lys er det interessant at notere sig, at Chicago Board Options

Exchange (CBOE) i starten af december 2017 introducerede futures kontrakter for Bitcoins, så det altså nu er muligt at lave aftaler om fremtidige handler til en pris fastsat i dag.

Tulipanboblen kollapsede i februar 1637, hvor en tulipan blev handlet til en pris der svarede til 10 års løn for en gennemsnitlig godt betalt arbejdstager. I dag tjener en gennemsnitlig godt betalt arbejdstager omkring 400.000 kroner om året. Hvis det samme skal gøre sig gældende for Bitcoin kan man forvente, at Bitcoin skal stige til omkring 4 millioner kroner før prisen kollapse. Bitcoins handles i dag (19. marts 2018) omkring 50.561 kroner.

Baseret på ovenstående historiske og teoretiske gennemgang, er det derfor nærliggende at tro, at stigningen skyldes, at antallet af Bitcoins er nogenlunde konstant, og at der ikke er nogen, der sælger de Bitcoins, de allerede har. Derfor kan prisen stige "lodret", hvis der er en boble, hvor folk køber futures op på forventning om en stigning, men der ikke er nogen, der sælger.

Det bliver interessant at følge udviklingen i 2018.

man "graver efter Bitcoin" ved at løse stadig mere komplekse matematiske problemer. Det får man computere til, men det tager så lang tid, og koster så mange ressourcer, at denne aktivitet, som kaldes "mining", ikke "oversvømmer" markedet med nye Bitcoins. På den måde understøttes værditilvæksten.

Futures kan forstærke værdien

Værdien på Bitcoins steg historisk meget i 2017, og følger man ovenstående eksempel med gullet, kan man teoretisk set argumentere for, at hvis Bitcoins var den eneste valuta i verden, forstået som at alle mennesker havde deres løn, opsparring m.m. i Bitcoins, ville økonomien være brudt sammen på nuværende tidspunkt. Priserne ville falde med samme hastighed, som værdien af Bitcoins for tiden stiger. Derfor ville alle leve af havregrød og spare deres penge sammen. Der er jo ikke nogen grund til at gå ud og købe noget i dag (bil, hus, vaskemaskine etc.), hvis prisen er det halve om tre til seks måneder.

Kan Bitcoins værdi sammenlignes med "Tulipmania"?

Med den ekstreme stigning i prisen på Bitcoins i slutningen af 2017, samt det efterfølgende

Spekulation og den komplementære økonomi

Status på projektet Betalmeddjurs

Af Jens Thordal-Christensen, bestyrelsesmedlem af JAK samt Betalmeddjurs

Pengeseddel er lavet af Daniel Nielsen i samarbejde med Jens Thordal-Christensen.

På Djursland har en gruppe borgere over en fireårig periode forsøgt at indføre en lokalvaluta med den hensigt at skabe større dynamik lokalt. I februar afholdt gruppen generalforsamling, hvor professor på Århus Arkitektskole, Walter Unterrainer gav et spændende foredrag om nye metoder til at skabe opsving i yderområderne. Han er kendt fra Østrig, hvor han gennem hele sin karriere har arbejdet med bæredygtighed. Walter havde specielt fokus på Langenegg, en landsby i Østrig. Her havde borgerne lavet en lokal valuta, som de havde navngivet Talenter. Vi kender udtrykket fra bibelen, hvor det beskriver et menneskes kompetence og værdier samt ansvaret for at dyrke dem.

Værdierne havde de haft stor brug for i Langenegg, hvor byen gennem generationer havde været delt i en øvre og nedre del. Som hos en del andre landsbyer var denne opdeling også mental, man vidste, hvor man hørte til, og hvem man sympatiserede med. Den største del af jorden omkring Langenegg var ejet af en mand. Da han var alvorligt syg og manglede arvinger, gav han borgerne en mulighed: Hvis de kunne forene de to byhalvdele i fordragelighed og samarbejde, var jorden deres. Hvis ikke overgik den til nabolandsbyen. Man blev påfaldende hurtig enige i øvre og nedre Langenegg om at enes om dette samarbejde.

I løbet af et år blev byen samlet med fælleshus, nye butikker opstod, et osteri samt lokalvalutaen Talenter.

En lokal pengestærk og fremadskuende mand havde bragt byen ud af generationers mørke. Det havde skabt meget glæde for alle. Langenegg blev samlet.

Er det lignende projekter der skal til for at bringe menneskers talenter frem i lyset? Skal der et ydre tryk udefra til i denne proces? Walter ser selv lokal valuta som et sekundært redskab, og der, hvor lokaløkonomien virkelig har lykkedes, har baggrunden været et konkret projekt. I det nedenstående gør vi status over Betalmeddjurs (Bmd) og prøver at besvare ovenstående spørgsmål. Artiklen her går ikke i dybden med den tekniske side af valutaen, da den allerede er beskrevet i et tidligere JAK blad. (Nummer 4, oktober 2015)

Initiativtageren til Betalmeddjurs, Doris Fischer havde skelet til et tilsvarende projekt i Chiemgau syd for München. Her havde en lærer på en Steinerskole lavet et matematikprojekt, hvor eleverne lavede deres egen valuta. Cirkulationen af valutaen skulle skabe en forståelse af valutaens dynamik, og hvordan den kunne være til gavn for alle. Det blev så stor en succes at valutaen "Chiemgauer" blev brugt blandt forældrene, og senere blev den en del af den lokale samfundsøkonomi.

Når jeg hører denne historie, tænker jeg på K.E. Kristiansens berømte sætning, " - hvordan kan vi være bundet op af noget så småt som

Djursen er en feminin valuta, da den følger en biologisk naturlig rytme. Ligesom en plante taber sin værdi over tid, følger valutaen samme kurve.

økonomien". Havde han hørt historien om de sydtyske børn, ville han sikkert have jublet over, at man fra pædagogisk side underviste i et økonomisk system, der satte mennesket først. I 30'erne forudså han, at det ville tage ca. 7 år at bevidstgøre befolkningen om vigtigheden af et renteløst samfund eller rettere et samfund bygget på helhedsforståelse. Vigtigst af alt var det at sætte mennesket i centrum, virkeliggørelse af det at være menneske.

Betalmeddjurs (Bmd) er i sin kerne parallel med JAK idéerne, og grundtankerne er som sagt hentet med inspiration fra Chiemgau. Djursen er en feminin valuta, da den følger en biologisk naturlig rytme. Ligesom en plante taber sin værdi over tid, følger valutaen samme kurve. Dette fordrer flow, og opmærksomheden flyttes fra spekulation hen imod dynamik. Når vi her fire år efter skal gøre status, må vi konstatere, at valutaen ikke er implementeret på Djursland. Der er forskellige faktorer til grund for dette og i det nedenstående er de samlet i indre og ude fra kommende faktorer.

- Bmd henter inspiration fra udenlandske projekter fra blandt andet Chiemgau i Syd-tyskland og Bristol i England. Begge steder var der en indre nødvendighed til stede jf. et skoleprojekt eller et radikalt behov for lokal økonomisk dynamik. Udfordringen har været både at skulle gøre opmærksom på behovet og på valutaen. I lille skala lykkedes det at lave forskellige events, hvor overskuddet gik til et vandmølleprojekt, men i det større perspektiv lykkedes det ikke at nå ud i den bredde befolkning. Lidt paradoksalt kan man sige, at der var for meget spekulation i selve valutaen end i selve kernen af projektet. Spekulation konkret forstået som for stor tankevirksomhed og ikke økonomisk spekulation. En portugisisk arkitekt kommenterede med et smil på læben: "Hvorfor vil I indføre en lokal valuta, I har jo allerede én i form af kronen?" Bemærkningen giver anledningen til at kigge på de ydre faktorer.
- Djursprojektet har dog skabt debat lokalt. Det er blevet mediedækket landet over, og alternativets Josephine Fock har bragt spørgsmålet om lovliggørelse af valutaen op i Folketinget. Her blev det afvist, og dette er hovedårsagen til den manglende gennemførelse. Afvisningen kommer med baggrund i JAK-loven af 1931 og forskellige holdningsmotiver. Afgørende var, at de ledende politikere stod uforstående over for en valuta

der ikke kunne spekuleres i. Ligeledes var der en blind tiltro til kronen som en stabil faktor. De fleste mennesker i dag inklusiv politikere tror, at pengeskabelsen sker i Nationalbanken, og at kronen er bundet til en reel værdi. Den nationale bevidsthed forbinder vores krone med en guldklump, der ligger sikkert i Nationalbanken. Foreningen Gode Penge rammer ind i samme kyniske respons, når den fremlægger bekymringer om vores finansielle stabilitet for fremtidige generationer. Finansminister Kristian Jensen antyder som en af de få, at der er behov for nytænkning, men det ville være ønskeligt, at man fra politisk side ville give plads til de græsrodder, der tør tænke anderledes.

Der er et reelt behov for politikere med et større perspektiv på samme niveau som jordbesidderen i Langenegg. Personer der ser helheder og tør at se at ægte udvikling kommer nedefra og altid funderes der. Græsrodder der på den lange bane kan være med til at skabe reel stabilitet.

Betalmeddjurs i fremtiden

Efter generalforsamlingen i januar måned fortsætter foreningen med en mindre udskiftning af bestyrelsen. Et stort emne er, hvorvidt valutaen skal implementeres som et digitalt eller/og analogt betalingsmiddel. Paradoksalt nok er den største interesse for Bmd på det seneste kommet fra andre landsdele. Det har været unge med internetkompetencer og med interesse for at udvikle nye tekniske platforme relateret til komplementære valutaer. Denne orientering rejser spørgsmålet om lokalmiljø. Kan vi måske tale om, at internettet er en form for lokalitet, en global lokalitet? Foreningen samarbejder professionelt på datasiden med Daniel Nielsen om en digital platform.

En platform der skal skabe en klar forbindelse mellem de væsensled, der blandt andet er beskrevet i filosofien bag JAK. Et helhedssyn hvor menneskets eksistens og glæden ved livet er tæt forbundet med bevidstheden. Vi er blevet klar over, at det primære - at fokusere på en bæredygtig økonomi - også er en form for spekulation og en faldgrube i sig selv. Med den erfaring tager vi det næste skridt.

Vi har af Gode Penge fået tilladelse til at bringe nedenstående pressemeddelelse, som de udsendte i december 2017.

Nationalbanken vil hellere være bank for bankerne end sikre demokratisk kontrol med betalingssystemet og pengepolitikken

Af Tune Revsgaard Nielsen

Den 15. december 2017 udsendte Danmarks Nationalbank analysen Digitale centralbankpenge i Danmark? Her afviser Nationalbanken blankt at indføre digitale centralbankpenge i Danmark. Dermed sender Nationalbanken et markant anderledes signal end fx den svenske Riksbank, der forholder sig yderst positivt til digitale centralbankpenge.

I Gode Penge anser vi Nationalbankens afvisning af digitale centralbankpenge som dybt problematisk, og vi vurderer, at det sætter spørgsmålstegn ved Nationalbankens uafhængighed. Nationalbanken bryster sig af at være uafhængig af det politiske system, men slår i analysen fast, at man anser sig selv som bankernes bank. Nationalbanken erklærer sig således uafhængig af demokratiet, men afhængig af bankernes interesser.

Politisk koordinator i Gode Penge Tune Revsgaard Nielsen udtaler:

”Nationalbanken er en offentlig selvejende institution, som opererer under et politisk mandat. Med afvisningen af digitale centralbankpenge melder de reelt set ud, at de ikke ønsker at være en offentlig institution, men derimod udelukkende bank for bankerne. Det er politisk dybt problematisk, og det sætter alvorligt spørgsmålstegn ved Nationalbankens uafhængighed.”

Nationalbanken reducerer spørgsmålet om indførelsen af digitale centralbankpenge til et teknisk problem, uden fyldestgørende stillingtagen til de pengepolitiske og økonomiske konsekvenser af kontanternes udfasning. Analysen lader flere problemer uberørte, bl.a.:

1. Reducerer Nationalbanken målsætningen om finansiel stabilitet til et spørgsmål om at holde de nuværende banker i live? Dermed ignoreres det fuldstændig, at de private bankers produktion af digitale penge under det nuværende pengesystem skaber finansiell ustabilitet på bolig- og aktiemarkedet.

2. Nationalbankens analyse berører ikke, at størstedelen af bankernes kreditrisiko i dag bæres af indlånerne (befolkningen og virksomhederne), samt staten via indskydergarantiordning. Uden nævneværdig kompensation. Bankerne betaler hverken renter på indlån eller forsikringspræmie på statsgarantierne. De får fortjenesten fra pengeskabelsen, mens størstedelen af risikoen er socialiseret – og tab i sidste ende dækkes af skatteyderne. Essensen i denne fordeling af risiko og fortjeneste er, at vi i dag er tvunget til at have en nemkonto i en privat bank. Denne tvang kan afskaffes med digitale centralbankpenge.

3. Analysen tager ikke stilling til, at de private banker i dag har en ekstraordinær indtægt (møntningsgevinsten), gennem deres ret til at skabe digitale penge. Det er en indtægt, der omvendt fungerer som en ekstraordinær omkostning for befolkningen.

4. Analysen tager ikke stilling til, at centralbankernes pengepolitik i dag er dybt ineffektiv. Centralbankernes renter er i øjeblikket negative, uden at det har påvirket bankernes kreditgivning eller det private forbrug og investeringer i nævneværdig grad. Hvordan vil Nationalbanken reelt set kontrollere pengepolitikken i en verden uden kontanter?

Gode Penge ønsker at fremme diskussionen omkring digitale centralbankpenge og opfordrer journalister og fagfolk til at følge op på emnet. Vi skønner at Nationalbanken handler mod offentlighedens interesse. Medierne og den danske offentlighed bør derfor udfordre den nævnte afvisning af digitale centralbankpenge.

Tune Revsgaard Nielsen er politisk koordinator hos Gode Penge.

Tune koordinerer foreningens politiske arbejde, holder oplæg og deltager aktivt i den økonomiske debat med kronikker og debatindlæg.

Kontakt: tune@godepenge.dk

Tulipaner som spekulationsobjekt

Begrebet spekulation har mange ansigter, og det er ikke en ny foreteelse. Den første økonomiske boble, som vi kender til, dateres helt tilbage til 1630'erne. Det foregik i Holland og var baseret på spekulativ handel med tulipanløg.

Af Uffe Madsen

Tulipanen var kommet til Europa i midten af 1500-tallet, og da det viste sig, at klimaet i Holland var specielt velegnet for blomsterplanter, opstod der en stigende produktion af tulipaner. I begyndelsen blev tulipanen betragtet som eksotisk, og de smukke blomster blev populære blandt rige borgere i Amsterdam, der betalte høje priser for løgene.

Holland var i de år i en god økonomisk udvikling, og stadig flere almindelige borgere fik økonomisk mulighed for at være en del af blomstereventyret. Det skabte stor stigning i efterspørgslen, som ikke kunne efterkommes af produktionen, og priserne steg.

Løgene kunne alene handles i perioden fra juni til oktober, hvor de ikke var i jorden, og derfor opstod der stor usikkerhed om, hvor mange løg, der i realiteten blev handlet. Man købte og solgte løgene mod forventet levering på et senere tidspunkt uden sikkerhed for, at handelen kunne gennemføres. Det er sandsynligvis historiens første future-handler.

Tulipanen gik fra at være en eftertragtet handelsvar til investeringsobjekt. Stadig flere kastede deres opsparing ind i tulipanmarkedet, og snart havde prisen på tulipanløg mistet enhver forbindelse med blomsternes egentlige eller relative værdi i sammenligning med andre varer.

Set i bagklogskabens klare lys skulle det gå galt – og det gjorde det også i februar måned 1637, hvor priserne ophørte med at stige, og folk fik travlt med at realisere gevinster. Futures blev hurtigt værdiløse, og i løbet af blot én uge, gik handelen fuldstændig i stå. Mange mennesker blev ruineret, og Holland oplevede et midlertidigt økonomisk tilbageslag.

Hele forløbet er et af de første veldokumenterede eksempler på hysteriske prisstigninger og handel med futures.

Er vi så blevet klogere i dag, her næsten 400 år efter tulipankrakket?

En interessant sammenligning er den nuværende eufori omkring den digitale valuta Bitcoin. Som investor må man undersøge, om prisen på et aktiv afspejler den reelle værdi af aktivet, og når prisen på Bitcoin syvdobler på bare tolv måneder, bør alle advarslamper lyse. Menneskets flokmentalitet er ikke rationel, og den påvirker os i dag på samme måde, som for 400 år siden.

Det er ikke uden grund, at det danske Finanstilsyn har været ude og advare mod spekulation i Bitcoin og andre tilsvarende kryptovalutaer.

Skattely ødelægger den lokale sammenhængskraft

På en flot dag i november giftede Aarhus Kommune sig med sine leverandører. Men stemningen blev ødelagt, da det berygtede skattely meldte sin ankomst og forførte de promiskuøse virksomheder.

Af Peter Marstrand Jørgensen, Oxfarm Ibis

Det var kort fortalt historien, da lokale frivillige fra udviklingsorganisationen Oxfam IBIS afholdt en happening i Rådhusparken i Aarhus. Det gjorde de for at skabe opmærksomhed om, at skattely ikke bare er noget, man skal tage sig af i Folketinget og EU-kommissionen. Nej, det er faktisk også en sag for politikerne her i Aarhus.

”Vores kommune handler hvert år for millioner med private virksomheder – uden at kunne tjekke, om pengene ryger direkte i skattely bag efter. Det går ikke! Skattely er udbredt blandt store virksomheder, både de udenlandske og de danske, se bare på sagen om Paradise Papers. Derfor siger vi til kommunen: Slå op med de utro virksomheder. Det er ikke et ordentligt parforhold, I er i,” fortæller en af de lokale frivillige bag aktionen.

Vejret var smukt og solen stod flot på himlen over Rådhusparken. En række feststemte gæster var dukket op, til hvad man forventede skulle være en lykkelig begivenhed. Kommunen og virksomhederne skulle giftes og risene blev kastet, som det sig hør og bør. Men da Kommunen havde travlt med lykønskningerne fra sine støtter, lokkede skattely-landene med guld og grønne sedler og overtalte virksomhederne til at flygte med sig ud på tropeøerne. Tilbage stod Kommunen, ene og forladt, tydeligt frustreret over at finansieringen til fremtidens velfærd nu ikke kunne blive fundet i samarbejde med virksomhederne.

Vi kan gøre noget her i Aarhus

De danske kommuner handler hvert år for tilsammen 87 milliarder kroner hos private firmaer.

”Hvis vi borgere står sammen og fortæller kommunerne at det er tid til at slå op med de utro virksomheder, der smutter uden om skatten, har vi et vigtigt våben i kampen mod skattely. Det er jo vores skattepenge, det handler om. Og det er et vigtig signal at vise, for at få firmaerne til at opføre sig ordentligt,” mener Peter Marstrand Jørgensen, talsmand for de frivillige i Oxfam IBIS Aarhus.

Oxfam IBIS’ frivillige fra hele Danmark har på det seneste sat fokus på de kommunale leve-

globale skattefarvande, hvor de lyssky aktiviteter foregår.

For hvis Aarhus og de øvrige kommuner i landet lykkes at få dannet lokale politikker og hensigts-erklæringer, der kan stoles på, vil det i samarbejde med staten og den øvrige offentlighed være en modstand, der vil kunne mærkes. Hvis man tør stille sig overfor de store multinationale virksomheder og vise at retfærdig skattebetaling og gennemsigtige regnskaber er noget, vi kræver her i landet, så vil vi være langt tættere på målet.

”Selvfølgelig skal det offentlige Danmark ikke sige ja til den slags leverandørers tilbud. Almindelige skatteydere og de lovlydige, lokale firmaer er rent til grin, hvis ikke kommunalbestyrelserne kommer på banen og smækker kassen i over for virksomheder, der ikke bidrager til fællesskabet. Som minimum bør der være mere gennemsigtighed her på området.”

randørers forbindelser til skattely. Leverandører, som med den ene hånd modtager offentlige kroner som betaling for varer og services, mens de med den anden kanaliserer dem ubeskattet videre ud af landet.

”Selvfølgelig skal det offentlige Danmark ikke sige ja til den slags leverandørers tilbud. Almindelige skatteydere og de lovlydige, lokale firmaer er rent til grin, hvis ikke kommunalbestyrelserne kommer på banen og smækker kassen i over for virksomheder, der ikke bidrager til fællesskabet. Som minimum bør der være mere gennemsigtighed her på området.”

Løsningsorienteret tilgang i en turbulent tid

Længe har bølgerne omkring skattely i Aarhus skvulpet svagt. Men der er en storm under opsejling.

Oxfam IBIS Aarhus er på vej til at starte en skattely-fri bevægelse. En bevægelse, der som ringe i vandet, vil kunne mærkes helt ud i de

Oxfam IBIS vil gerne hjælpe kommunalbestyrelser og deres embedsfolk og har i tæt samarbejde med danske eksperter gravet de bedste løsninger frem. Udover offentlig bevilgning, belysning og velvilje er der behov for lettere at gennemskue hvilke virksomheder, man kan stole på har sine skattepapirer og konstruktioner i orden. Derfor er der netop nu en standardmærkning på vej, som virksomhederne kan tilslutte sig, hvis de ikke har noget at skjule. Derudover kan det vise sig, at nogle præciseringer i udbudslovgivningen er på sin plads, for at kommunerne kan fravælge leverandører, hvis ikke de lever op til et så simpelt samfundsmæssigt ansvar, som at betale sin skat.

Med de gode argumenter og folkeligt pres er det Oxfam IBIS’ mål at få Aarhus Byråd til at skrive under på ”Charter for Skattelyfri Kommune” inden Folkemødet på Bornholm i

JAK Danmark har afholdt årsmøde

Lørdag den 3. marts 2018 i Sløngelsalen, Kulturhuset i Skanderborg

Formand Eloneh Gaia Klit Malm indledte dagen med en velkomst til de 30 deltagere i årsmødet. Og gav en kort præsentation af JAK, de personer der repræsenterer foreningen og samarbejdspartnere.

Herefter blev ordet givet til biodynamisk landmand Karl Henning Mikkelsen, der ejer gården Højbo ved Brande. Der hører 34 ha til ejendommen, der siden 2006 er drevet biodynamisk. Han fortalte om belivning af jorden og om, hvordan biodynamisk dyrkning giver livskraftige og vitaliserede fødevarer. Foredraget var baseret på egne erfaringer og oplevelser. Et spirituelt samarbejde med jorden ud fra Rudolf Steiners principper, hvor den respektfulde behandling af jorden giver levende jord i modsætning til næringsfattig og stresset jord. Når dykningsjord er i balance, får vi afgrøderne i balance som bliver sund næring for mennesker. Udover dyrkning af korn, kartofler og grønsager er der en kødkvægsbesætning af racen Simentaler, der nyder livet i harmoni på gården.

Efter en let frokost blev den ordinære generalforsamling afholdt.

Uffe Madsen, der blev valgt til dirigent, kunne konstatere, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og beslutningsdygtig. Bestyrelsens beretning blev aflagt af formanden Eloneh Gaia Klit Malm. Beretningen er gengivet i sin fulde længde på side 16. Beretningen blev godkendt.

Lis Poulsen gennemgik regnskabet. Årsregnskabet for 2017 udviser et samlet overskud på

9.502 kr. Overskuddet foreslås tillagt egenkapitalen, der herefter udgør 647.467 kr. Regnskabet gengives på side 15 i hovedtal, og kan rekvireres i sin fulde længde på sekretariatet. Regnskabet blev godkendt.

Eloneh Gaia Klit Malm fremlagde bestyrelsens arbejdsplan for 2018, der indeholdt følgende punkter:

- Planlægning af større seminar i 2019.
- Strategi for mere effektiv udbredelse af JAKs værdier og holdninger.
- Udvikle og finde anden tidssvarende måde, at udgive JAK bladet på, samt fastholde og forbedre kontakten med og til medlemmerne.
- Deltagelse i Folkemødet 2018 på Bornholm, med oplæg hos Gode Penge og evt. andre steder.
- Planlægning og afholdelse af fagligt heldagsseminar 2. halvår 2018, i samarbejde med Folkesparekassens lokalgruppe i Odense og andre mulige partnere på Fyn og/eller andre steder i DK.
- Fortsat udvikling af bestyrelsesarbejdet.

Gennemgang af arbejdsplanen gav anledning til en lang og konstruktiv debat, der gav bestyrelsen mange input til det kommende bestyrelsesarbejde.

Budget for 2018 blev fremlagt med et budgetteret underskud på 28.000 kr. Arbejdsplan og budget blev godkendt.

På valg til bestyrelse var Lasse Fonager Møller, der ikke ønskede genvalg. I stedet blev Bo Nielsen valgt for en ny 3-årig periode.

Som suppleanter blev foreslået Erik Boesen og Karl Henning Mikkelsen, der begge blev valgt.

Bestyrelsen består herefter af formand Eloneh Gaia Klit Malm (på valg i 2019), Kurt Poulsen (på valg i 2019), Jens Thordal-Christensen (på valg i 2020) og Bo Nielsen (på valg i 2021). Suppleanter Erik Boesen og Karl Henning Mikkelsen (begge på valg i 2019). Herudover er Jesper Mørkenborg Kjær valgt som repræsentant af Folkesparekassen.

Der var genvalg af Uffe Madsen som revisor og valg af Helle Nielsen som revisorsuppleant. Uffe Madsen kunne herefter afslutte generalforsamlingen.

En rigtig god dag blev afsluttet.

JAK

Årsregnskab JAK Danmark

Resultatopgørelse for 1. januar - 31. december

	2017	Budget	2016
Indtægter			
Kontingenter fra medlemmer	113.250	120.000	129.688
Kontingenter fra pengeinstitutter	86.100	85.000	82.050
Andre indtægter	15.000	0	0
Indtægter i alt	214.350	205.000	211.738
Udgifter			
Eksterne udgifter	92.430	131.000	164.115
Personaleudgifter m.v.	43.506	1.000	957
Udgivelse af JAK Bladet	75.111	100.000	83.871
Udgifter i alt	211.047	232.000	248.943
Resultat af foreningens drift	3.303	-27.000	-37.205
Resultat lokalgrupperne	-6.851	0	-210
Overført "Gave 70 års jubilæum"	13.050	0	0
Resultat	9.502	-27.000	-37.415
Balance 31. december			
Andelsbeviser	19.000		19.000
Anlægsaktiver i alt	19.000		19.000
Udestående fordringer	15.800		3.625
Mellemværende med lokalgrupperne	0		74.730
Forudbetalt	4.400		0
Likvide beholdninger	673.822		693.265
Omsætningsaktiver i alt	694.022		771.620
Aktiver i alt	713.022		790.620
Egenkapital	647.467		637.965
Kreditorer	10.865		1.875
Lokalgrupper	0		74.730
Gaver til 70 års jubilæum	0		13.050
Periodeafgrænsning for kontingent/abonnement	54.690		63.000
Kortfristet gæld i alt	65.555		152.655
Passiver i alt	713.022		790.620

Bestyrelsens beretning for 2017

Året 2017 har været præget af:

Årsmødet 2017

På årsmødet i marts 2017 havde JAK Danmark inviteret Sten Møller og Jens Randrup fra foreningen Grobund i Ebeltoft. De fortalte levende og inspirerende om baggrunden for deres arbejde med at skabe et affalds frit, bæredygtigt, offgrid samfund ved havnen i Ebeltoft, hvor man som beboer og iværksætter skal have mulighed for at bo og leve gældfrit. JAK Danmark har gennem hele 2017 fulgt og understøttet Grobunds arbejde.

På den efterfølgende generalforsamling blev der fremlagt forslag til og drøftet de fremtidige arbejdsopgaver.

Der blev etableret to frivillige grupper, som ville kigge nærmere på henholdsvis "Økonomisk tænkning i et kristent samfund" og "JAKs kerne, hvad er spekulationsfri økonomi og dannelse af fællesbilleder af dette". Den første gruppe er der ikke blevet arbejdet videre med. Den anden har Uffe Madsen og Jens Thordal-Christensen taget lidt hul på i forbindelse med deres arbejde med efterårsseminaret. Der arbejdes sandsynligvis videre med at udvide denne gruppes arbejde i 2018.

Bestyrelsen

Chresten Ibsen trådte ud af bestyrelsen med tilbud til JAK Danmark om at deltage i JAKs arbejde fra sidelinjen. Jens Thordal-Christensen blev valgt ind i bestyrelsen. Kurt Poulsen og Lasse Fonager Møller fortsatte i bestyrelsen, Bo Nielsen repræsenterede JAK Andelskassen Østervrå frem til august 2017, hvor Andelskassen Østervrå havde fået nye investorer og ikke længere havde noget ønske om at være medlem af JAK Danmark. Bo Nielsen har dog deltaget i JAK Danmarks bestyrelsesmøder året ud og ønsker at stille op til bestyrelsen. Jesper Mørkenborg Kjær, der er medarbejder i Folkesparekassen, blev i 2017 udpeget som Folkesparekassens repræsentant i JAK Danmark. Som suppleanter er valgt Marianne Laursen og

Erik Boesen. Lis Poulsen er fortsat leder af JAK Danmarks sekretariat, og Eloneh Gaia Klit Malm er formand for JAK Danmark.

Kort efter årsmødet 2017 holdt vi det første bestyrelsesmøde, hvor vi konstituerede os med Kurt Poulsen som næstformand. Igen i år valgte vi at invitere både suppleanter og sekretariatsledelse til at deltage aktivt i bestyrelsesmøderne. JAK Danmarks revisor Uffe Madsen har også deltaget på relevante bestyrelsesmøder.

JAK Danmark har i 2017 holdt 6 ordinære bestyrelsesmøder samt nogle arbejds-møder omkring planlægning af seminaret.

Arbejdet i bestyrelsen

Arbejdet i bestyrelsen har i 2017 især været præget af JAK Danmarks efterårsseminar i Laugesens Have. Planlægningen af årets weekendseminar blev især klareret af Jens Thordal-Christensen i samarbejde med Uffe Madsen og sekretariatet.

Årets seminar blev mere internationalt end tidligere. Vi havde en spændende oplægsholder Martin Simon fra England (Timebanking UK) samt deltagelse fra vores søsterorganisation JAK Sverige. Emnet for weekenden var "Gentænk fællesskabet - lokalt og globalt". Vi var 27 deltagere, der nød samværet både ude og inde. Emnerne i løbet af weekenden bød på både kreative og faglige emner. Blandt andre havde vi et fantastisk oplæg fra Uffe Madsen og Jens Thordal-Christensen om spekulation krydret med historisk viden og fremtidsperspektiver. Et engelsk oplæg om tidsbanker fra Mr. Timebanking ham selv Martin Simon, der så fint blev oversat og suppleret med endnu mere viden af Per Bach, Sociale Entreprenører, der havde erfaring med danske forsøg med timebanker. Henrik Vad, Flexfunding fortalte om crowdlending og crowdfunding og muligheden for anderledes måder at finansiere og investere i yderområder. Doris Elisabeth Fischer, Betal med Djurs fortalte om kvindelig økonomi, og hvordan man med en anderledes tilgang til økonomi kan styrke fællesskaber lokalt og globalt. I praksis arbejdede vi sammen med vores internationale oplægsholder på, hvor let det er at vise, at alle mennesker har noget at byde ind med i et fællesskab, og at vi alle kan noget, som er noget værd for andre - en meget illustrativ oplevelse. I løbet af weekenden var vi også så privilegerede

at have besøg af Katrine Faber, der er professionel musiker, dramatiker og historiefortæller - hun sørgede for en masse kreative opbrud, så vi blev rustet til at tænke i nye baner. Weekenden sluttede med, at vi følte os glade over endnu et vellykket seminar fyldt med nærvær og opløftende snakke om, hvad vi kan gøre for at skabe nogle stærke fællesskaber på baggrund af en bæredygtig økonomisk struktur.

Ellers har vi i JAK Danmarks bestyrelse oplevet:

- I samarbejde med Jørgen Larsen (tidligere medlem af repræsentantskabet for Andelskassen JAK Slagelse) inviterede vi til et møde i Høng, Slagelse, hvor formand og næstformand fortalte om JAK Danmarks arbejde, den tidligere direktør Volmer Møller i den nu opløste Andelskasse J.A.K. Slagelse fortalte om det, han havde oplevet i forbindelse med problemerne i pengeinstituttet, og til sidst var der et indlæg fra landsbysamfundet Permatopia. Der var omkring 25 deltagere i mødet.
- Deltog i et spirende planlægnings samarbejde med gruppen bag "Det fælles bedste" og Vejle Kommune, der havde tovholderrolle. Samarbejdet ophørte dog, da gruppen fyrede deres tovholder og samarbejdet blev for kompliceret.
- Besøg hos Henri Mikkelsen og Orla Jensen, der har udarbejdet et undervisnings-/studiegruppemateriale omkring årsagerne til verdens tilstand, og hvordan det kan ændres.
- Formanden har i løbet af året deltaget i adskillige Grobundsmøder, for at understøtte deres interessante arbejde. Vi har hjulpet med at udbrede viden om deres arbejde.
- Deltog i Unleash, et innovationslab, på Brandbjerg Højskole, for unge omkring de 17 verdensmål.
- Deltog i Deleøkonomisk Folkemøde i Århus.
- Møde med Per Bach, Sociale Entreprenører om samarbejds muligheder.
- Møde med arbejdsgruppen Spekulationsfri Bolig, Århus der arbejder på at lave et koncept, der muliggør at trække spekulation ud af boliger.

JAK Bladet

Redaktionsudvalget har i 2017 bestået af Lis Poulsen (redaktør), Martha Petersen (direktør i Folkesparekassen), Niels Erik Boesen (Layout), Uffe Madsen (JAK Fonden), Jens Thordal-Christensen (JAK Danmarks bestyrelse) og Eloneh Gaia Klit Malm (formand JAK Danmark).

Bladet er udgivet 4 gange og har igen i år bugnet af gode artikler. Vi har arbejdet med temamre, et for hvert af bogstaverne Jord, Arbejde og Kapital. Vi har gjort brug af forfattere, der har holdt oplæg for os, oversat nogle enkelte artikler af speciel interesse for de aktuelle emner og så ellers modtaget artikler fra forskellige samarbejdspartnere.

JAK Fonden

I JAK Fonden har der været afholdt to møder. JAK Danmark har i år søgt og været meget taknemlige for at få støttemidler på 15.000 kr. til afholdelse af JAK efterårsseminar.

JAK Danmark repræsenteredes i 2017 i JAK Fonden af Eloneh Gaia Klit Malm og Kurt Poulsen. Kurt Poulsen er trådt ud, da han er faldet for aldersgrænsen. Helle Nielsen (Århus) har sagt ja til at træde ind i stedet.

Samarbejde med JAK pengeinstitutter

Andelskassen Østervraa er ikke længere med i JAK samarbejdet. Fremover er det udelukkende Folkesparekassen, der samarbejder med JAK Danmark, både foreningsmæssigt og omkring JAK bladet.

Fremtiden

Vi har allerede taget hul på fremtiden. Vi glæder os til, i den bestyrelse der nu bliver valgt i dag, at arbejde med et stort seminar i 2019 med flere samarbejdspartnere, både danske og internationale. Deltagelse på Folkemødet på Bornholm. Afholdelse af et eller flere lokale dags-/aftenarrangementer i 2018 og ikke mindst et kommende arbejde med at udbrede JAK og vores indsigter på en helt ny måde.

I årets løb, har vi ad flere omgange vendt muligheden for delvis honorering af nogle af de arbejdsopgaver i JAK, der er omfattende. I dag er det kun sekretariatsfunktionen, der er lønnet. Det vil vi arbejde videre med i 2018, herunder en mere effektiv måde at komme ud med JAKs holdninger og ideer.

Vi vil gerne slutte beretningen med at takke alle, der i 2017 har været aktive i arbejdet med JAK Danmark. Alle vores samarbejdspartnere og alle dem, der har bidraget til JAK bladet. Vi glæder os til, sammen med jer og rigtig mange flere, at løfte vores arbejde til et endnu mere interessant og effektivt niveau i 2018 og årene frem.

Denne artikel har været bragt i bladet *Effektivt Landbrug* og tilrettet *JAK Bladet*.

Af Karl Henning Mikkelsen.

Biodynamiker forbedrer sandjord

Skånsom jordbehandling, biodynamisk kompost, kløvergræsudlæg og rotationsgræsning giver nyt liv i sandjord.

Gennem sædskifte, rotationsgræsning og anvendelse af de biodynamiske dyrkningsmetoder udvikles en jordstruktur, der har vist sig at være et godt grundlag for sunde livskraftige planter og et godt udbytte.

Uanset om der har været længere tørkeperioder, er der ikke vandet, og alligevel har udbyttet været tilfredsstillende. Når dette lader sig gøre,

kan det henføres til en sund og humusrig jord i balance, som igen giver planter i balance.

Sådan lød det i et indlæg fra Karl Henning Mikkelsen på Økologikongressen i Vingsted.

Store forskelle

Han driver 34 hektar ved Brande, hvor jordbunden helt ned på markniveau er en blanding af sandjord og morjord på gammel mosebund, og han oplever det som en stor udfordring at dyrke afgrøder på marker, hvor der er så stor variation i jordkvaliteten.

Produktionen består af grøntsager som diverse kål, gulerødder, pastinak, persillerødder, selleri og lidt porrer samt lidt større arealer med korn og kartofler.

Fra 1998 og frem til 2005 dyrkede Karl Henning Mikkelsen jorden økologisk.

– Dengang var der stor forskel på de kartoffelplanter, der stod på morjord, og de planter, der voksede i sandjord. De sidste trivedes ikke så godt, og planterne var markant mindre på sandbankerne – også selvom de fik gylle, forklarede han.

Mindre tørkefølsomhed

I 2005 tog han de biodynamiske metoder i brug, og i dag er forskellen mellem markerne stort set forsvundet, og alle planter klarer sig rigtig godt på det humusrige jord, som er fyldt med kolloider, der opbevarer næringen i jorden og frigiver den til planterne, når de har brug for den.

– En sund og humusrig jord er mindre følsom for tørke, og en plante i balance kan undvære vand over en længere periode, fremhævede han.

Jordens evne til at optage nedbør og holde på vandet er forbedret, og der er en væsentlig reduktion i erosion ved voldsomme regnskyl. Overskydende vand der siver ned i større dybder indeholder ikke næringsstoffer, da næringsstofferne er bundet i jorden.

– Jeg afleverer en jord til mine efterkommere, der er mere frodig, end da jeg startede, men der er stadig meget at arbejde med. Ikke al jorden er så god, som den kan blive – slet ikke – det er en stadig proces i udvikling, tilføjede Karl Henning Mikkelsen. Han tillægger det stor betydning, at se på og afprøve dyrkningsformer, hvor der i højere grad arbejdes på naturens

Længere vækstperiode

Humusdannelsen og balancen i jorden fremmes i høj grad ved anvendelse af kompost og de biodynamiske præparater.

- Når planterne vokser i den velbalancerede, humusrige jord, kan de klare sig rigtig godt i tørre perioder. Kålen - for eksempel - ligesom sover i tørre perioder. Når der kommer vand, vokser de til gengæld meget hurtigt.
- Kartofflerne er i dag også langt mere resistente over for skimmel og får derved en betydelig længere vækstperiode, understregede biodynamikeren.

Balancen i jorden fremmes ved anvendelse af kompost og ved at undlade brugen af gylle. Forskellen er, at næringsstofferne i gyllen, som ved anvendelse af kunstgødning, bindes til vandet i jorden, hvor næringsstofferne i en humusrig jord bindes i jorden og at micro-livet i den humusrige jord er langt mere aktivt i samspillet mellem planter og jord. Planterne får herved mulighed for en naturlig afbalanceret vækst, afgørende for smag, duft og holdbarhed samt vel nok også sundhedsværdien.

Humuspræparat

Et af de præparater, der anvendes i den biodynamiske dyrkning, er humuspræparatet. Præparatet fremstilles ved at fylde kohorn med frisk komøg af en bestemt kvalitet, nedgrave dem i jorden vinteren over og tage dem op igen i det tidlige forår. Der vil da under de rette betingelser være sket en forvandling af materialet til nu at være en velduftende, nærmest aromatisk duftende masse, som tages ud af kohornet, røres op i vand og spredes på marken, primært om foråret. Præparatet virker ifølge karl Henning Mikkelsen stærkt fremmende på jordstrukturen og stimulerende for planternes indtag af næring.

- Ud over samarbejdet med danske biodynamiske avlere har rejser til Tyskland og især Australien været til stor inspiration for mit arbejde med jorden, tilføjede han.

Kvalitet vigtigere end kvantitet

Henning Mikkelsen arbejder med jorden ud fra et helhedssyn. Det betyder, at størrelsen af udbyttet ikke nødvendigvis har første prioritet. Det har derimod afgrødens kvalitet og ansvar i forhold til kunden.

- Kunden må kunne have tillid til, at vi som avlere har gjort, hvad vi kunne for at fremstille den bedst mulige kvalitet samt hensynet til jorden og livet i jorden.
- Derudover har jeg et ønske om at samarbejde med de kræfter, som ligger uden for de fysiske rammer, men som jeg opfatter og medtager i mine overvejelser, som var de gjort af fysisk stof. Vi kan kalde dem for Universets skabende kræfter pointerede han.

Lavere kornudbytter

- Udbyttet på mine kornmarker kan ikke konkurrere med udbyttet på konventionelle marker. Men når det gælder rodfrugter og kartofler med videre, vil jeg tro, jeg høster de samme mængder pr. hektar, som andre landmænd – også de konventionelle, men med den forskel at mine afgrøder er dyrket uden at belaste naturen, og at de er af en helt anden kvalitet, vurderer den midt-vestjyske landmand. Han henviste til de tilbagemeldinger der er kommet gennem tiden, for eksempel den ældre (75år) dame der med stor tilfredshed vendte tilbage efter flere kartofler med ordene: Ja de smager jo, som da jeg var barn. Eller når en ung mor fortæller, hvordan hendes børn kun vil indtage grøntsager her fra. Forståeligt nok, da hun på et senere tidspunkt fortalte, hvordan den ene af hendes piger havde haft alvorlige problemer med mave og syn, og hvordan omlægning til biodynamiske grøntsager havde været stærkt medvirkende til at helbrede.

Intensiv græsmarkspleje

Gødning til komposten kommer fra en besætning på 20 Simmenthalere. De græsser i rotation på relativt små arealer, hvor der skiftes med tre-fire dages mellemrum, så markerne skånes mest muligt. Karl Henning Mikkelsen gør en del ud af græsmarkens pleje ved afslåning med mulchmaskine og udjævning af kokasser med jævne mellemrum.

- Dette er stærkt medvirkende til at fremme humusindholdet i jorden og til at give en ensartet vækst i græsmarken, fremhævede han. Der var for ham ingen tvivl om at de biodynamiske dyrkningsprincipper, især arbejdet med komposten, vil komme til at fylde meget i fremtidens landbrug.

Finanstilsynet advarer: Ikke holdbart at forgylde bankaktionærer

25 milliarder kroner fik aktionærer i danske banker sidste år
– og udlodningen fortsætter.

– Nogle af de beløb, vi ser blive sendt afsted i øjeblikket, er ikke holdbart på den lidt længere bane.

Finanstilsynets direktør, Jesper Berg, advarer mod den aktiefest, bankaktionærer deltager i.

En opgørelse, Nationalbanken har lavet for DR Nyheder, viser, at bankerne sendte 25 milliarder kroner i udbytter til aktionærerne sidste år. Og festen ser ud til at fortsætte, når man ser på de indstillinger til udbytte, der fremgår af bankernes regnskaber.

Lad ikke aktionærerne styre

Bankerne og bankaktierne havde det skidt under finanskrisen. Men de seneste år har aktionærerne fået udbetalt store udbytter, og bankaktierne er i vælten igen på børserne.

– Men bankerne skal passe på med at lade sig styre for voldsomt af de forventninger, der er fra aktieanalytikere og aktionærer. Hvis de store udlodninger fortsætter, så risikerer bankerne at blive fanget i en konflikt mellem aktiemarkedet og aktionærer – og så os i Finanstilsynet, siger Jesper Berg.

Over halvdelen i udbytte

Finanstilsynet har regnet ud, at bankerne i gennemsnit udbetaler over 50 procent af deres overskud i udbytte. Men det er et gennemsnit. Nogle ligger langt højere – og der er behov for at lade nogle af pengene blive i banken.

– Finanstilsynet har ikke hjemmel til at anfægte bankernes udbyttebetaling, men vi har hjemmel til at tage stilling til, om den kapital, der er tilbage i banken, er tilstrækkelig. Og vi kan rigtig godt lide, at bankerne holder på noget af indtjeningen til opbygning af kapital, siger Jesper Berg.

– Bankernes kapitalssituation er heldigvis forbedret efter nogle magre år. Men bankdirektø-

rer skal huske på, at det kan gå op, og det kan gå ned. I de fede år skal man spare op, så man har til de magre år, siger han.

Nye krav på vej

Og der er nye kapitalkrav på vej til bankerne. Dels fra Basel-komiteen – og dels herhjemme fra, hvor de såkaldte NEP-krav skal sikre penge, så der kan ske en mere smidig afvikling, hvis det går helt galt for banken.

– Det er sådan, at kapitalkravene afhænger af, hvor stor bankens balance og hvor stor bankens udlånsmasse er. Vi tror ikke, de udlodningsprocenter, bankerne giver aktionærerne i øjeblikket, er realistiske på lidt længere sigt, fordi når udlånene begynder at vokse, så får man brug for at beholde mere kapital i banken, siger Jesper Berg.

Finanstilsynets opgave er så vidt muligt at sikre, at bankerne kan håndtere en krise med egen kapital.

Kommentar:

Over de seneste år har vi set krav om stigende gebyrer i bankerne, som blev begrundet i stadig øgede lovmæssige krav til økonomisk polstring. Argumentet er helt korrekt, for efter finanskrisen i 2008 er det ene krav efter det andet lagt ned over bankerne for at sikre, at de var tilstrækkelig stærke til at modstå endnu en finansiell krise. Da renteindtægterne samtidig faldt som følge af de lave renter, måtte gebyrerne stå for skud.

Nu ser vi så, at de penge, der blandt andet er betalt af kunderne i form af forhøjede gebyrer, betales videre til aktionærerne i stedet for at blive anvendt til polstring. Det hænger ikke sammen.

Uffe Madsen

Kontante fordele for garantanter

Pakker for både privat og erhverv

Alle garantanter i Folkesparekassen er med til at støtte op om fællesskabet og sikre sparekassens fremtidige grundlag. Det er vi glade for, og hvert eneste garantindskud tæller. De garantanter, der støtter mest op, får nu nogle ekstra fordele.

Helt konkret tilbyder vi en fordelspakke for private garantanter i Folkesparekassen med beviser for 20.000 kr. eller derover. For erhvervskunder er pakkerne til virksomheder med mindst 30.000 kr. i garantindskud. Pakkerne tilknyttes automatisk, når du eller din forretning har garantbeviser for mindstebeløbet, og nuværende garantanter, der opfylder kravet, får allerede fordelene.

Garantpakke for privatkunder

For dig med mindst 20.000 kr. i garantkapital* er der følgende fordele:

- **Gratis hævnning af danske kroner** i alle danske pengeautomater
- **Gratis hævnning af Euro** i alle danske pengeautomater
- **Gratis netbank-abonnement** (det kvartalsvise gebyr)
- **Garant Lavrentekredit** på 30.000 kr. i 5 år**

* Fordelspakken er tilknyttet CPR-nummeret og gælder for dig personligt.

** Garant Lavrentekredit er baseret på Årskroner af garantbeviserne forud i 5 år. Kreditten tilbydes efter sædvanlig kreditvurdering.

Garantindskud er frit omsætteligt, hvilket betyder, at det til enhver tid frit kan overdrages til andre. Overdragelsen skal dog altid meddeles Folkesparekassen for at være gyldig. Folkesparekassen er ikke forpligtet til at tilbagebetale indskud, men vil gøre det, når muligheden er til stede. Garantkapitalen er en del af Folkesparekassens egenkapital og hæfter derved for sparekassens forpligtelser. Indskudt garantkapital er ikke omfattet af den garanti, der dækker indestående på andre konti i sparekassen.

Garantpakke for erhvervskunder

For erhvervskunder i Folkesparekassen med garantbeviser for 30.000 kr.* eller derover indeholder pakken følgende fordele.

- **Gratis hævnning af danske kroner** i alle danske pengeautomater
- **Gratis hævnning af Euro** i alle danske pengeautomater
- **Gratis erhvervsnetbank-abonnement inklusiv netbankforsikring** (det kvartalsvise gebyr)
- **Garant Lavrentekredit** på 45.000 kr. i 5 år**

* Fordelspakken er tilknyttet CVR-nummeret og gælder derfor specifikt for virksomheden.

** Garant Lavrentekredit er baseret på Årskroner af garantbeviserne forud i 5 år. Kreditten tilbydes efter sædvanlig kreditvurdering.

Vil du have medindflydelse?

Folkesparekassen er en selvejende institution baseret på garantanter. Vi har ingen aktionærer eller andre kapitalinteresser, der skal have del i indtægterne. Vi kan derfor bruge overskuddet til at gøre sparekassen mere solid og endnu bedre at være en del af.

Som garant kan du få medindflydelse, og du er med til at støtte op om de værdier, Folkesparekassen bygger på. Blandt andet bliver du inviteret til garantmøderne, hvor du har stemmeret i forhold til, hvem der skal sidde i repræsentantskabet, vores øverste ledelsesorgan. Har du mod på at få mere aktiv indflydelse, kan du selv stille op.

Garantbeviser udstedes i beløb á 1.000 kr. Du får ikke afkast af dit garantindskud, men beløbet indgår i vores egenkapital, det vil sige den stødpude, der sammen med indtjeningen er fundamentet for at opretholde en sund og stabil sparekasse. Som garant er du derfor med til at sikre sparekassen fremadrettet. Et garantbevis i Folkesparekassen giver dig desuden 50% større lånemulighed på garantindskuddet end på dit rentefrie indlån.

Et garantbevis i Folkesparekassen giver:

- 50 % større lånemulighed på garantindskuddet
- Invitation til garantmøder hvert fjerde år
- Stemmeret til repræsentantskabsvalg
- Mulighed for selv at blive valgt ind i repræsentantskabet
- JAK-Bladet med Folkesparekassens Garantinformation tilsendt 4 gange årligt pr. post eller på e-mail

Læs
også:

- Årsregnskab 2017
- Udskiftning i bestyrelsen
- Nye ansigter i sparekassen
- Grænsen for PIN-kode er hævet

Årsregnskab 2017: Bedste resultat i historien

af direktør Martha Petersen

Folkesparekassens årsregnskab for 2017 udviser et overskud på 5,7 mio. kr. før skat. Det er det bedste resultat i sparekassens historie.

Trods faldende rente i samfundet har Folkesparekassen formået at fastholde renteindtægterne. Det skyldes højere udlån. Regnskabet er præget af udfasning af en aktivitet omkring clearingydelser til andre pengeinstitutter. Det har ført til faldende gebyrindtægter, men også faldende omkostninger.

Positive kursreguleringer og meget lave nedskrivninger er medvirkende årsag til det pæne resultat.

Folkesparekassen har i 2017 gennemført en stor organisationsændring med det sigte at skabe mere tid til rådgivning af kunderne og øge effektiviteten i de administrative processer.

Resultatet

Driften viser et overskud på 5,7 mio. kr. før skat. Det ligger 0,2 mio.kr. over resultatet fra 2016, der også var ekstraordinært højt.

Netto rente- og gebyrindtægterne falder fra 33,0 mio.kr. til 30,2 mio.kr. Det er et fald på 2,8 mio.kr., hvilket svarer til 8,5 %. Netto renteindtægterne er stort set uændrede i forhold til 2016. Til gengæld falder gebyr- og provisionsindtægterne med 2,4 mio.kr. fra 14,6 til 12,2 mio.kr. Det svarer til 16,7 %. Den primære årsag til faldet er udfasning af aktiviteten omkring clearingydelser til andre pengeinstitutter.

Udgifter til personale og administration falder med 2,9 mio.kr. svarende til 9,7 %. Udgifter falder fra 30,1 mio.kr. til 27,2 mio.kr. Det skyldes reducerede udgifter i forbindelse med udfasningen af clearingydelser samt personalereduktion i forbindelse med effektiviseringstiltag. En del af forklaringen på faldet er også, at personaleudgifterne i 2016 var ekstraordinært høje blandt andet som følge af fratrædelsesomkostninger i forbindelse med lukning af Ebeltoft afdeling.

Folkesparekassen har en meget forsigtig politik for placering i obligationer. Der investeres kun i obligationer med kort løbetid. Renten på disse obligationer er faldet til et endnu lavere niveau i det forløbne år. Der har i 2017 været positive kursreguleringer på obligationsbeholdningen for 1,7 mio. kr. Folkesparekassen er medejer af nogle af de selskaber med hvem, der også er et samarbejde. Det drejer sig om blandt andet DLR og SparInvest, men også indirekte Total-kredit. Der har samlet været positive kursreguleringer på sparekassens aktier i de pågældende selskaber for 0,9 mio. kr. De samlede kursreguleringer, der også omfatter en mindre gevinst på håndtering af rejsevaluta for kunder, er på 2,7 mio. kr.

I forbindelse med clearing på vegne af andre pengeinstitutter, har der været indgået en særaftale med det ene institut. For denne opgave har sparekassen modtaget et administrationsvederlag på 3,0 mio. kr. i 2016. Da aftalen udløb i foråret 2017 er beløbet reduceret forholdsmæssigt til 1 mio.kr. Beløbene indgår i regnskabet under posten andre driftsindtægter.

Folkesparekassen har nedskrivninger på udlån for 0,5 mio.kr. Det svarer til en nedskrivningsprocent på 0,1. I 2016 var nedskrivningerne til sammenligning på 2,8 mio.kr. Det lave nedskrivningsbehov afspejler de gode konjunkturer i samfundet samt en stram kreditstyring.

Balancen

Udlån er steget med 7,7 mio.kr. fra 320,6 mio.kr. i 2016 til 328,3 mio.kr. i 2017. Det svarer til en stigning på 2,4 %. Indlån er steget med 37,6 mio.kr. Det er en stigning fra 577,1 mio.kr. til 614,7 mio.kr. svarende til 6,5 %.

Udviklingen i ind- og udlån afspejler tendenserne i samfundet, hvor kunderne i vid udstrækning fortsat sparer op og afvikler gæld.

Balancen er øget fra 744,0 mio.kr. i 2016 til 781,6 mio.kr. i 2017. Det er en stigning på 5,1 %.

Egenkapitalen er steget fra 101,7 mio. kr. ultimo 2016 til 106,0 mio.kr. ultimo 2017. Den er forbedret med 4,3 mio.kr. i årets løb. Det kan henføres til konsolidering på 4,5 mio. kr. samt nettoafgang af garantkapital på 0,2 mio.kr.

Sparekassens solvensprocent er ultimo 2017 opgjort til 21,5 % mod 20,7 % ultimo 2016. Solvensbehovet er fastlagt til 10,4 %. Tillagt en lovpligtig kapitalbevaringsbuffer på 1,3 % giver det en solvensmæssig stødpude på 9,8 % point.

Kunder og garanter

Folkesparekassen har i 2017 haft en nettotilgang af kunder på 167. Folkesparekassen har pr. 31.12.2017 i alt 9.177 kunder. Heraf er 3.985 garanter.

Forventninger til 2018

Folkesparekassen forventer i 2018 at opnå det fulde udbytte af den nye organisation. Det forventes at kunne ses på regnskabsresultatet ved øgede nettorente- og gebyrindtægter og ved at omkostningerne, bortset fra almindelige prisstigninger, kan holdes i ro.

Nye kapitalkrav betyder øget fokus på at gennemføre tiltag, der kan øge egenkapitalen. Det er planen, at det skal ske ved en kombination af større indtjening og tegning af yderligere garantkapital.

Det fulde regnskab kan udleveres eller fremsendes ved henvendelse til Folkesparekassen. Regnskabet vil også blive lagt ud på sparekassens hjemmeside folkesparekassen.dk/regnskaber. ■

Resultatopgørelse for 2017

	2017	2016	Afv. i %
Renteindtægter			
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	157.315	144.090	9,2
Udlån og andre tilgodehavender	18.095.730	18.477.151	-2,1
Obligationer	981.739	696.124	41,0
I alt renteindtægter	19.234.784	19.317.365	-0,4
Renteudgifter			
Kreditinstitutter og centralbanker	75.620	51.823	45,9
Indlån og anden gæld	169.465	235.903	-28,2
Øvrige renteudgifter	435	0	
I alt renteudgifter	245.519	287.725	-14,7
Netto renteindtægter	18.989.265	19.029.640	-0,2
Udbytte af aktier mv.	0	141.108	-100,0
Gebyrer og provisionsindtægter	12.161.838	14.596.814	-16,7
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	961.428	790.484	21,6
Netto rente- og gebyrindtægter	30.189.675	32.977.078	-8,5
Andre driftsindtægter	1.000.103	3.112.084	-67,9
Udgifter til personale og administration	27.169.830	30.101.986	-9,7
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	534.583	682.051	-21,6
Andre driftsudgifter	7.434	7.450	-0,2
Basisindtjening	3.477.931	5.297.674	-34,3
Kursreguleringer	2.660.291	2.998.574	-11,3
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	484.903	2.809.170	-82,7
Resultat før skat	5.653.319	5.487.078	3,0
Skat	1.115.085	1.346.425	-17,2
Årets resultat	4.538.234	4.140.653	9,6

Balance pr. 31. december 2017

	2017	2016
AKTIVER		
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	54.173	35.820
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	28.382	33.508
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	328.296	320.585
Obligationer til dagsværdi	302.769	311.096
Aktier m.v.	16.554	14.906
Aktiver tilknyttet puljeordninger	38.031	14.722
Grunde og bygninger i alt	7.353	7.489
Investeringssejendomme	1.962	1.962
Domicilejendomme	5.390	5.527
Øvrige materielle aktiver	735	672
Aktuelle skatteaktiver	69	0
Udskudte skatteaktiver	568	594
Andre aktiver	3.809	3.684
Periodeafgrænsningsposter	885	943
Aktiver i alt	781.623	744.020
PASSIVER		
Gæld		
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	10.547	30.515
Indlån og anden gæld	614.727	577.079
Indlån i puljeordninger	38.031	14.722
Aktuelle skatteforpligtelser	0	752
Andre passiver	11.948	19.260
Periodeafgrænsningsposter	61	22
Gæld i alt	675.314	642.350
Hensættelser til tab på garantier	295	0
Hensatte forpligtelser i alt	295	0
Egenkapital		
Aktiekapital/ andelskapital/ garantikapital	23.364	23.558
Overført overskud eller underskud	82.649	78.111
Egenkapital i alt	106.013	101.669
Passiver i alt	781.623	744.020

Udskiftning i bestyrelsen

Lørdag den 24. marts afholdt Folke-sparekassen ordinært repræsentantskabsmøde i sparekassens lokaler på Herningvej i Silkeborg.

På mødet godkendte repræsentantskabet regnskabet for 2017.

Valg til bestyrelsen

Eloneh Klit Malm var på valg og modtog genvalg. Derudover var der yderligere to bestyrelsesposter, der skulle besættes. Helle Nielsen var på valg, men ønskede ikke at genopstille. Den tredje plads vedrørte en post efter Børge Mortensen, der forlod bestyrelsen samtidig med, at han udtrådte af repræsentantskabet. I forhold til bestyrelsen skete dette i en valgperiode, hvor der resterede 3 år. Pladsen skulle derfor besættes i en tre-årig periode.

Eloneh Klit Malm

Som nye kandidater til de i alt tre ledige poster i bestyrelsen opstillede yderligere fire kandidater. Anita Hummelshøj Mikkelsen, Chresten Ibsen, Jesper Laurholt og Louise Andersen.

Jesper Laurholt

Eloneh Klit Malm blev genvalgt og besatte pladsen for tre år, mens Jesper Redder Laurholt og Louise Andersen er nyvalgte medlemmer i Folkesparekassens bestyrelse de næste fire år.

Louise Andersen

Efterfølgende konstituerede bestyrelsen sig med Mads Velbæk som formand og Heidi Hansen som næstformand.

Repræsentantskabet er Folkesparekassens øverste ledelsesmyndighed og består af 46 personer valgt af sparekassens garanter. ■

Dobbelt op på børneopsparing

Som led i finanslovsaftalen for 2018 har regeringen og Dansk Folkeparti fremsat et lovforslag om at fordoble både den årlige indbetalingsgrænse og loftet for, hvor meget man sammenlagt må sætte ind på en børneopsparing.

For første gang i 30 år bliver loftet over indbetalingerne på en børneopsparing

forhøjet, såfremt lovforslaget bliver godkendt. Beløbet sættes op fra 3.000 kr. til 6.000 kr. om året – med virkning fra 1. januar 2018. Samtidig hæves det samlede beløb, der må indbetales på en børneopsparing fra 36.000 kr. i alt til 72.000 kr. i alt. ■

Er du
tilmeldt vores
nyhedsmail?
Få de aktuelle nyheder
direkte i din indbakke.
Tilmeld dig nu på
folkesparekassen.dk

FS0218 1077 DK

Nye ansigter i sparekassen

Lene Nydam Jensen er fra februar ansat som vores nye rådgiver i Aarhus. Lene kommer fra Lyngå ved Hadsten, hvor hun deler sin hverdag sammen med sin mand, Lars Bo. Her driver de sammen deres eget lille hyggelige landbrug, med plads til både får og katte.

Det er med en solid og særdeles kvalificeret erfaring, at Lene tiltræder som vores nye rådgiver på Frederiks Allé. Med en klassisk bankuddannelse, samt en kontoruddannelse fra Hadsten Kommune, har Lene henholdsvis 21 års erfaring fra Aarhus Lokalbanc, og senest 10 års erfaring fra Sparekassen Kronjylland. At Folkesparekassen har sit fokus på den samfundsmæssige bundlinje frem for den økonomiske vækker også genklang i Lene:

”Det bedste ved Folkesparekassen er, at vi er til for kunderne og ikke for pengene. Folkesparekassen går godt i spænd med tiden, hvor vi for alvor er ved at få øjnene op for madspild og på at passe på vores ressourcer.”

Lene har sammen med Lars Bo to voksne døtre, der nu er flyttet hjemmefra Lyngå. Når hun ikke rådgiver kunder, står den gerne på en omgang træning med veninderne og nogle lange traveture ude i naturen. ■

Emilie Helsvig Mikkelsen er februar ansat i Folkesparekassen som vores nye finanstraine. Med en barndom i Solbjerg har rammen for 26-årige Emilies opvækst altid været udgjort af Aarhuslivet, hvor hun til daglig nu bor i Viby J. sammen med sin kæreste Jimmi.

Emilie har læst HA (jur.) på BSS og er uddannet med en professionsbachelor i finans fra Erhvervsakademi Aarhus fra 2018. Sideløbende med uddannelsesforløbet har hun arbejdet som studentermedhjælper i Alm. Brand Bank, hvor hun også gennemførte et veloverstået praktikforløb.

Her opnåede Emilie bred erfaring inden for den daglige drift af et pengeinstitut, og fra tiden i Alm. Brand Bank har hun varetaget alt fra budgetberegninger til kundeoprettelser. Heldigvis for os cyklede Emilie hver dag forbi Folkesparekassens afdeling i Aarhus på sin morgenrute.

Ligesom flere af vores andre ansatte er Emilie en ivrig løber i sin fritid. Det må jo komme an på en prøve, når vi arrangerer spontane kapløb ud til kaffemaskinen. Derudover har Emilie netop optaget hækling som disciplin. Så nu glæder vi os alle sammen til at få matchende halstørklæder i julegave. ■

Grænsen for ikke at skulle indtaste PIN-kode er hævet

*Det er i håb om, at det kan hjælpe med at sætte skub i betalingskøerne i butikkerne, at grænsen for, hvornår man skal indtaste sin PIN-kode, når man betaler kontaktløst, er blevet hævet.
Foto: Colourbox*

70 procent af alle Dankort er i dag kontaktløse, og næsten hver anden betaling foregår kontaktløst. For at gøre det endnu mere bekvemt at betale kontaktløst har Nets, pengeinstitutterne og detailhandlen fra februar i år valgt at hæve grænsen for, hvornår man skal indtaste sin PIN-kode, når man betaler kontaktløst med sit Dankort. Grænsen er hævet fra 200 kr. til 350 kr.

Erfaringen fra detailhandlen har været, at de kontaktløse betalinger sparer tid ved kassen, og med den højere beløbsgrænse for køb uden PIN-kode skulle det gerne blive endnu hurtigere og nemmere at betale.

Af sikkerhedsmæssige grunde vil man også fremover en gang imellem blive bedt om at indtaste sin PIN-kode, selv om man køber for mindre end 350 kr. ■

Vil du donere dine årskroner til Grobund?

JAK Danmark har gennem længere tid fulgt foreningen Grobunds arbejde med at etablere sig som offgridsamfund i Ebeltoft, for folk der vil bo og arbejde gældsfrit, affaldsfrit og bæredygtigt. Der er allerede over 85 personer, som har indbetalt ca. 4,5 million kroner til køb af de bygninger, der skal være omdrejningspunktet.

Blandt dem, der ønsker at være med, er der nogle, som har brug for at låne penge til opstarten. Grobunds bestyrelse har

spurgt JAK Danmark, om vi kender til nogen, som ikke selv skal bruge deres årskroner – og vil stille dem til rådighed for enkeltpersoner i Grobund, der har brug for en håndsækning.

Hvis man ønsker at få forbindelse til et menneske, der gerne vil modtage årskroner, kan man kontakte Grobunds formand Mathias Bartholomæussen på tlf. 21 95 89 20 eller på e-mail: mathiasbartholo@gmail.com

The logo for Grobund, featuring the word "GROBUND" in a stylized, white, handwritten-style font on a dark green rectangular background.

Biodynamiske kartofler og grøntsager

Dyrket efter de biodynamiske principper

En levende jord gennem sædskifter og anvendelse af kompost.
Levende planter med større smag, mere duft, længere holdbarhed og balance
Ingen anvendelse af gylle og ingen vanding.

Biodynamisk siden 2006

Højbo v/ Karl Henning Mikkelsen, Nordlundevej 105, 7330 Brande
Tlf. 4116 4842 – E-mail: khmbiogroent@hotmail.com - www.Khmhojbo.dk

Vær med til at udvikle foreningen

Har du lyst til at deltage i arbejdsgrupper, planlægning af seminar/møder eller på anden måde være med til at styrke JAK Danmarks arbejde i 2018, så kontakt sekretariatet på mail: landsforeningen@jak.dk eller telefon 24 98 86 81.

Forårstjek?

FÅ ET GRATIS
TJEK AF HELE
DIN ØKONOMI

JAK pengeinstitutter

Folkesparekassen, Silkeborg

Herningvej 37,
8600 Silkeborg
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Tlf.: 86 81 16 11/Fax: 86 81 13 75
Åbningstid:
mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen, Odense

Dalumvej 11,
5250 Odense SV
Tlf.: 66 11 22 31/Fax: 65 91 62 31
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen Aarhus

Frederiks Alle 43, 8000 Aarhus
Tlf. 86 13 51 00/ Fax 86 18 03 08
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

JAK Fonden

En fond der virker for JAKs tanker

- Rentefrie lån
- Fremme af humanitet, tolerance og næstekærlighed i teori og praksis

Donationer til fonden kan ske på mange måder. Bl.a. andels/garantibeviser der vil kunne udnyttes til at yde lavtforrentede lån til unge mennesker under uddannelse

Billige lån til bæredygtige formål

**Kontakt Folkesparekassen
for at høre nærmere om
ØKOlån.**

Wildersgade 43A, 1. tv
1408 København K

Tlf. 3295 9403 Fax. 3295 9409
Mobil 2120 9404
E-mail: elmebech@elmebech.dk

Henning Bech Frederiksen

Rådgivende Civiløkonom, HD

Beplantning – Træpleje – Beskæring
– Fældning – Hegn – Rådgivning
– Pleje og vedligeholdelse

Anders Matthiessen Anlægsgartnerfirma

Skudehavnsvej 17 A
2100 København Ø
Tlf. 35 26 70 38

J E N S T H O R D A L - C H R I S T E N S E N

Behandling, kurser og foredrag. Mobil 20 44 88 72, www.systemisk-akupunktur.dk

www.jakdanmark.dk

JAK Danmark blev stiftet i 1931 og har siden arbejdet med at udvikle et retfærdigt økonomisk system.

JAK Danmark har gennem årene udbredt kendskabet til bevægelsens tanker og inspireret andre til at tænke i alternative økonomiske systemer.

JAK Danmark arbejder for en økonomi uden rente og uden spekulation.

JAK Danmark arbejder for et samfund med et retfærdigt økonomisk system.

Bogstaverne JAK står for Jord ,Arbejde og Kapital, som er de tre faktorer, hvis samvirke er grundlag og betingelse for al produktion, på hvilke ethvert samfund er bygget op, og hvoraf al menneskelig eksistens er afhængig.

Pengerente fører til et samfund ude af balance, hvor samfundets svageste altid må betale til samfundets rigeste via renter på gæld og renters rente.

JORD står for alle de ressourcer, som vi mennesker har til rådighed for vore aktiviteter på denne jord

ARBEJDE står for alle de tiltag, som vi mennesker gør med de ressourcer, vi råder over.

KAPITAL står for alle de resultater, der kommer ud af jord og arbejde på såvel det materielle som det mentale plan.

FØLG JAK DANMARK PÅ:

Facebook: jakdanmark

web: www.jakdanmark.dk JAKs nyhedsbrev